

Αναλυτικό Πρόγραμμα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης/Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη

**ΜΟΝΑΔΑ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΕ/ΕΑΑ ΓΙΑ ΤΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ**

Υπεύθυνη Επιθεωρήτρια:

Πόπη Ιακώβου

Συντονίστρια Μονάδας για την Εκπαίδευση το Περιβάλλον και την Αειφόρο Ανάπτυξη:

Αραβέλλα Ζαχαρίου

Σύμβουλοι Αναλυτικού Προγράμματος ΠΕ/ΕΑΑ Δημοτικής Εκπαίδευσης:

Άννα Νικολάου, Κλειώ Χατζησίμου, Έφη Δαρείου

Φιλοσοφία του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ

Αειφόρο Σχολείο

Το σχολείο το οποίο στοχεύει στη διαμόρφωση περιβαλλοντικά «εγγράμματων» πολιτών μέσα από την προώθηση ανοικτών και ευέλικτων μαθησιακών διαδικασιών βασισμένων στην καθιέρωση οριζόντιων δικτύων επικοινωνίας μέσω των οποίων θα επιχειρηθεί η βελτίωση της ποιότητας ζωής στη βάση μιας νέας περιβαλλοντικής συμπεριφοράς προσανατολισμένης στη δράση και στη συμμετοχή εντός και εκτός του σχολικού χώρου.

Φιλοσοφία του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ

- ❑ Κάθε σχολείο επιδιώκει συστηματικά, μακροχρόνια και στη βάση των δικών του αναγκών και ιδιαιτεροτήτων να διαμορφώσει σε όλους τους συμμετέχοντες κουλτούρα και ένα νέο τρόπο σκέψης που θα βασίζεται όχι μόνο στην προστασία του περιβάλλοντος, αλλά και στο δικαίωμα όλων μας να έχουμε ποιότητα ζωής.
- ❑ Αυτοβελτίωση της σχολικής μονάδας σε ότι αφορά το περιβαλλοντικό-αειφόρο της προφίλ:
 - ▶ στο παιδαγωγικό (αλλαγή παιδαγωγικών και διδακτικών προσεγγίσεων),
 - ▶ στο οργανωσιακό/τεχνικό (αξιοποίηση του σχολείου ως παιδαγωγικού και εκπαιδευτικού εργαλείου),
 - ▶ στο κοινωνικό επίπεδο (ανάπτυξη εξωτερικών σχέσεων και δικτύων συνεργασίας με όσο το δυνατό περισσότερους φορείς).

Πού δομείται το ΑΠ για την ΠΕ/ΕΑΑ

- Στη φιλοσοφία του ενιαίου, ανοικτού και ευέλικτου πλαισίου
- Είναι ενιαίο και κοινό για όλες τις εκπαιδευτικές βαθμίδες με τη λογική ότι η φιλοσοφία της ΠΕ/ΕΑΑ, οι προσανατολισμοί και οι επιδιώξεις της αποτελούν βασικό ζητούμενο για κάθε βαθμίδα εκπαίδευσης.
- Το κάθε σχολείο έχει την ευχέρεια και τη δυνατότητα να προσεγγίζει τα ζητήματα του περιβάλλοντος και της αειφορίας με γνώμονα τις δικές του ανάγκες και επιδιώξεις.
- Είναι σημαντικό να διασαφηνισθούν τρεις βασικές έννοιες που διαχέουν τη φιλοσοφία και το σκεπτικό της διαμόρφωσης του Νέου Αναλυτικού Προγράμματος για την ΠΕ/ΕΑΑ
- Το σχολείο λειτουργεί ως ένας οργανισμός που εξελίσσεται αναδομείται, ανανεώνεται και στοχεύει στην ποιοτική αναβάθμιση του ίδιου και της κοινότητας, αλλά και στην εξέλιξη των μαθητών, αλλά και των εκπαιδευτικών.
- **ΙΔΙΑΙΤΕΡΟΤΗΤΑ: ΟΡΙΖΟΝΤΙΟΙ ΣΤΟΧΟΙ ΓΙΑ ΜΑΘΗΤΕΣ, ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥΣ, ΣΧΟΛΕΙΟ, ΚΟΙΝΟΤΗΤΑ**

Αρχές στις οποίες δομείται το Αναλυτικό Πρόγραμμα

- Αρχή του «ανοικτού σχολείου»
- Αυτονομία
- Αποκέντρωση των σχολικών μονάδων
- Στόχος η συνέργια και η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στην ίδια τη σχολική μονάδα και την τοπική κοινότητα
- Το πρόγραμμα λειτουργεί ως εργαλείο καθοδήγησης όπου το κάθε σχολείο είναι ελεύθερο να αποφασίσει:
 - Για το θέμα που θα εξετάσει
 - Τις επιδιώξεις του σε σχέση με το θέμα αυτό
 - Τις διαδικασίες που θα ακολουθήσει για την εξέτασή του
 - Τις παιδαγωγικές και μεθοδολογικές προσεγγίσεις που θα εφαρμόσει

Αρχή «Σκέφτομαι τοπικά, δρω τοπικά-σκέφτομαι οικουμενικά»

Η επιλογή και οργάνωση του θέματος στηρίζεται:

- Στις ειδικές κοινωνικές, πολιτικές συνθήκες (στο τοπικό και στη συνέχεια στο ευρύτερο πλαίσιο) και ιδιαίτερα περιβάλλοντα μιας περιοχής,
- Στις δυνατότητες του τόπου και στα περιβαλλοντικά ζητήματα που απασχολούν κατά καιρούς την τοπική κοινωνία.

• ΤΟΠΙΚΗ ΔΡΑΣΗ - ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ

- να συνειδητοποιηθεί ο ρόλος και η ευθύνη όλων μας στην προάσπιση του περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής και να γίνει κατανοητή η αλληλοσύνδεση των περιβαλλοντικών ζητημάτων και η παγκοσμιότητά τους.

Αρχή «Διαγενεαλογικής Επικοινωνίας και Αλληλεπίδρασης»

- Συλλογική-συμμετοχική και συνεργατική μάθηση με όλους τους εμπλεκομένους στη μαθησιακή διαδικασία,
- Στήριξη από τη Διεύθυνση και δημιουργία δικτύων συνεργασίας με διάφορους φορείς
- Διεπιστημονική συνεργασία των διδασκόντων
- Ενεργός συμμετοχή των γονέων
- Αλληλεπίδραση με τους τοπικούς πληθυσμούς
- Συνεργασία και αλληλεπίδραση με επαγγελματικές ομάδες, κυβερνητικές Υπηρεσίες και Μη-Κυβερνητικούς Οργανισμούς.

Αρχή της εμπειρικής και βιωματικής μάθησης

Τα ζητήματα εξετάζονται:

- Με βάση την ηλικία, τις γνώσεις, τα ενδιαφέροντα, τις εμπειρίες τις ανάγκες των μαθητών/τριών,
- Συνδέοντας την τυπική με τη μη τυπική εκπαίδευση,
- Μεταφορά της μάθησης πέρα και έξω από το σχολείο,
- Βιωματική ενασχόληση,
- Πειραματική διερεύνηση,
- Αλληλεπίδραση με το χώρο,
- Μάθηση μέσα από την προσωπική επαφή,
- Αξιοποίηση των διαφόρων χώρων ως βασικών εκπαιδευτικών εργαλείων και παιδαγωγικών μέσων π.χ.
α) περιβαλλοντικά πεδία β) Κέντρα Περι. Εκπαίδευσης, γ) τοπικά εργαστήρια δ) μουσεία,
ε) ιστορικοί οικισμοί στ) βοτανικοί κήποι-πάργια

Αρχή της Διαθεματικής - Ολιστικής εξέτασης των περιβαλλοντικών ζητημάτων

Η πολυπλοκότητα και η συνθετότητα των περιβαλλοντικών ζητημάτων προϋποθέτει την αλληλοσύνδεση των περιεχομένων μάθησης των γνωστικών αντικειμένων και επιβάλλει τη σύμπραξη των φυσικών, θετικών, κοινωνικών και ανθρωπιστικών επιστημών καθώς επίσης και των τεχνών για:

- τη διερεύνηση των φυσικών, κοινωνικών, οικονομικών, πολιτικών και ηθικών διαστάσεων ενός ζητήματος.
 - την ανάλυσή τους με τρόπο που να επιτρέπει την αναζήτηση επιλογών και λύσεων έτσι ώστε να διαμορφώσουν αειφόρες συνθήκες ζωής κατά τρόπο εποικοδομητικό και δημιουργικό.
- Το πρόγραμμα δεν δομείται σε ύλη στα πλαίσια συγκεκριμένων μαθημάτων αλλά διαρθρώνεται σε θεματικές ενότητες και στα επιμέρους ζητήματά τους
- Τα μαθήματα λειτουργούν ως εργαλεία για την ολιστική διερεύνηση των θεματικών ενοτήτων.

Η ΠΕ/ΕΑΑ στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα

- Η ΠΕ/ΕΑΑ εισάγεται στο Ωρολόγιο Πρόγραμμα με δύο διδακτικές περιόδους από την Α'-Δ' τάξη στο πλαίσιο του μαθήματος Αγωγής Ζωής. Στην Ε'-Στ' τάξη η ΠΕ/ΕΑΑ αποτελεί ξεχωριστό αντικείμενο και διδάσκεται μία διδακτική περίοδο.
- Το μάθημα Αγωγής Ζωής αφορά την εφαρμογή δύο προγραμμάτων σπουδών:
 - α) της Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης-Εκπαίδευσης για την Αειφόρο Ανάπτυξη.
 - β) της Αγωγής Υγείας.Ισότιμη εφαρμογή της ΠΕ/ΕΑΑ και της Αγωγής Υγείας.
- Δεν αποτελεί ξεχωριστό μάθημα. Είναι διαθεματικό αντικείμενο το οποίο εξετάζεται και στο πλαίσιο των άλλων μαθημάτων
- Το αντικείμενο συστήνεται όπως το αναλαμβάνει ο υπεύθυνος εκπαιδευτικός κάθε τμήματος. Στην περίπτωση που αυτό δεν είναι δυνατό ο εκπαιδευτικός που αναλαμβάνει το συγκεκριμένο αντικείμενο είναι σημαντικό να συνεργασθεί με τον υπεύθυνο εκπαιδευτικό της τάξης για την οργάνωση της πορείας εφαρμογής του αντικειμένου στην τάξη.

Προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης

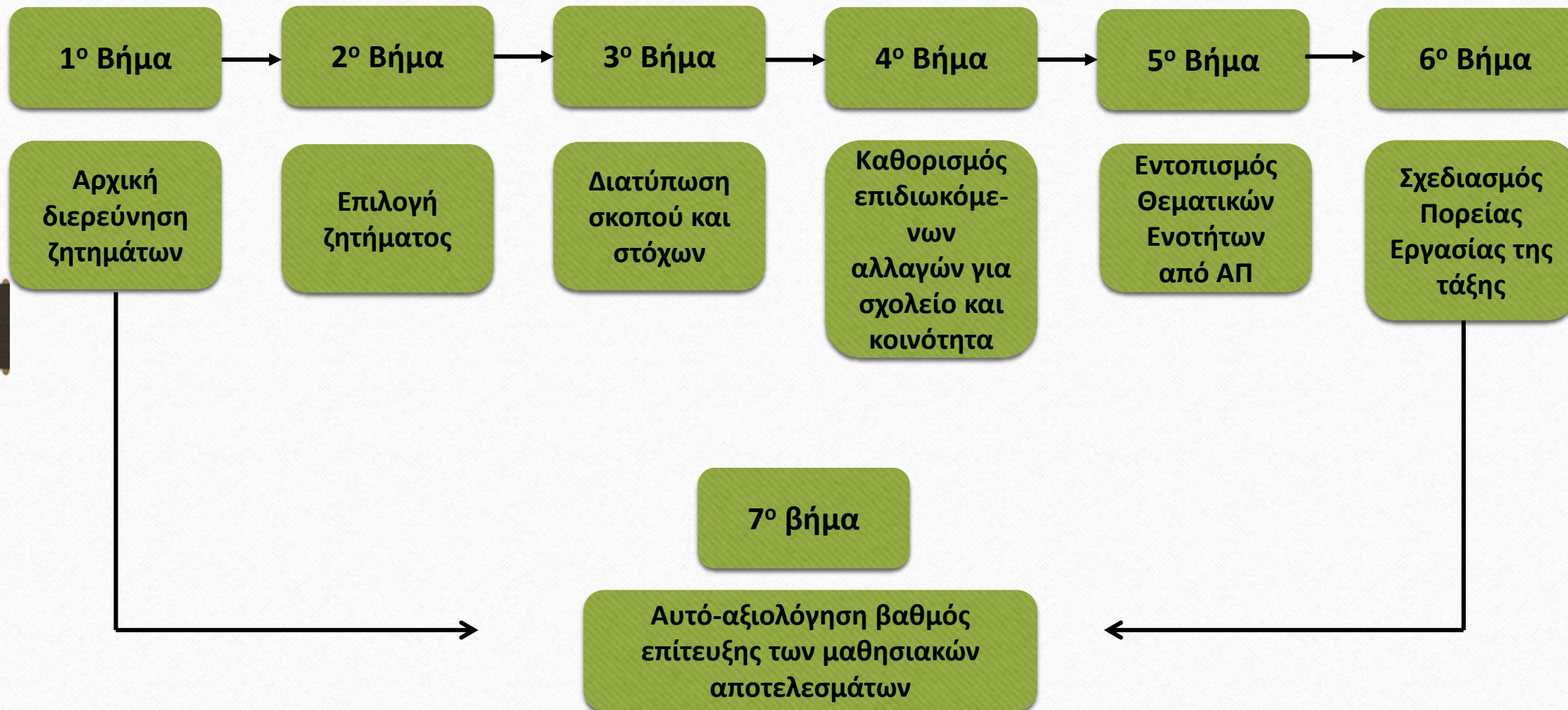
- Όλα τα προγράμματα Περιβαλλοντικής Εκπαίδευσης (π.χ. Οικολογικά Σχολεία, Σποράκι, Νέοι Δημοσιογράφοι για το Περιβάλλον, μαθαίνω για τα Δάση κ.ά) ενσωματώνονται στο Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα της ΠΕ/ΕΑΑ.
- Εάν κάποιο σχολείο θέλει να δηλώσει συμμετοχή σε κάποιο περιβαλλοντικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα δικαιούται να το πράξει, δεδομένου ότι οι θεματικές ενότητες που εξετάζει για τη μελέτη του ζητήματος διερεύνησης του σχολείου, συγκλίνουν με τα θέματα του συγκεκριμένου περιβαλλοντικού προγράμματος που αιτούνται.
- Τα παραδοτέα, για τη συμμετοχή του σχολείου σε κάποιο πρόγραμμα, είναι ότι έχει παραχθεί στα πλαίσια των θεματικών ενοτήτων του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ και τίποτα παραπάνω.

ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ Η ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΑΝΑΛΥΤΙΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΤΗΣ ΠΕ/ΕΑΑ ΚΑΙ ΟΧΙ ΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

Χαρακτηριστικά της ΑΠΕΠ

1. Καταρτίζεται από όλο το σχολείο
2. Όλο το σχολείο εργάζεται για την υλοποίησή της
3. Δομείται από τις ανάγκες και ιδιαιτερότητες της σχολικής μονάδας και του άμεσου τοπικού περιβάλλοντος του σχολείου
4. Στηρίζεται πάνω σε ζήτημα που συναποφασίζεται από όλο το σχολείο και όχι σε θεματικές ενότητες και όλο το σχολείο εξετάζει το συγκεκριμένο ζήτημα (όχι κάθε τάξη ένα ζήτημα, ή κάθε τάξη μία θεματική ενότητα του ΑΠ)
5. Οι θεματικές ενότητες λειτουργούν ως τα μέσα για τη μελέτη του ζητήματος τη πολιτικής του σχολείου.
6. Δομείται σε στοχοθεσία για το μαθητή στη βάση όχι μόνο των γνώσεων, αλλά της ευαισθητοποίησης, των στάσεων, των δεξιοτήτων και κυρίως της δράσης, της συμμετοχής και της παρέμβασης
7. Προβλέπει αλλαγή στο σχολείο και στην Κοινότητα μέσα από δράσεις και παρεμβάσεις που θα προσδιορισθούν στα πλαίσια της πολιτικής
8. Η ΑΠΕΠ της προηγούμενης χρονιάς αποτελεί τη βάση για το σχεδιασμό της ΑΠΕΠ για την επόμενη χρονιά

Εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ

Καταληκτικά και με βάση την εκτίμηση του βαθμού επίτευξης της ΑΠΕΠ

- Αναμένεται από τη σχολική μονάδα να εντοπίσει στη βάση της επίτευξης των στόχων της Αειφόρου-Περιβαλλοντικής εκπαιδευτικής της πολιτικής, πιθανά θέματα μελέτης που αφορούν στην Περιβαλλοντική Εκπαίδευση-Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη, με στόχο να τεθούν υπό έμφαση για σκοπούς μελέτης και διερεύνησης, την επόμενη σχολική χρονιά.
- Το κείμενο διάγνωσης των αναγκών για τον επόμενο χρόνο και καθορισμού των θεμάτων μελέτης παραμένει στο σχολείο για ενημέρωση, καθοδήγηση και βοήθεια των εκπαιδευτικών για την επόμενη σχολική χρονιά.

Βασικές επισημάνσεις για την ΑΠΕΠ

- ❖ Η Αειφόρος-Περιβαλλοντική Εκπαιδευτική Πολιτική της σχολικής μονάδας, αρχίζει να σχεδιάζεται με την έναρξη της σχολικής χρονιάς και ο σχεδιασμός της ολοκληρώνεται μέχρι τα μέσα –τέλη Οκτωβρίου.
- ❖ Μέχρι τα μέσα Οκτωβρίου, γίνεται μια αρχική διερεύνηση ζητημάτων που θα μπορούσαν να μελετηθούν και εντοπίζονται περιβαλλοντικά προβλήματα που αφορούν τη Σχολική μονάδα ή την κοινότητα/πόλη στην οποία βρίσκεται.
- ❖ Δημιουργείται φάκελος για την ΑΠΕΠ και τηρείται από τη Διεύθυνση του κάθε σχολείου όπου πέρα από την ΑΠΕΠ και την πορεία εργασίας της κάθε τάξης επισυνάπτεται οτιδήποτε σχετικό με την υλοποίηση της πολιτικής (δείγματα δραστηριοτήτων από την κάθε τάξη, φωτογραφικό υλικό, φύλλα εργασίας κ.ά).
- ❖ Φάκελος τηρείται και σε κάθε τάξη.
- ❖ Τίποτα δεν αποστέλλεται στο Υπουργείο Παιδείας. Όλο το αρχείο αφορά το σχολείο, την αυτοβελτίωσή του και συζητείται με τον οικείο επιθεωρητή.

Αξιοποίηση όλων των παρεχόμενων υλικών και εργαλείων που έχουν παραχθεί για την εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ

(http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/perivallontiki_ekpaidefsi/index.html, <http://www.moec.gov.cy/dkpe/index.html>)

α) οδηγός εφαρμογής προγράμματος σπουδών ΠΕ/ΕΑΑ

β) «Ιδέες και προτάσεις για καθορισμό και διερεύνηση ζητημάτων της Αειφόρου Περιβαλλοντικής Εκπαιδευτικής Πολιτικής της Σχολικής Μονάδας»,

γ) «Ιδέες και παραδείγματα για παρεμβάσεις και αλλαγές στη σχολική μονάδα με βάση την Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη»

δ) Όλο το εκπαιδευτικό υλικό που έχει παραχθεί μέχρι τώρα για τις διάφορες θεματικές ενότητες του ΑΠ της ΠΕ/ΕΑΑ, αλλά και άλλο συναφές υλικό με ιδέες, παραδείγματα και θεωρητικούς σχεδιασμούς

1. Δείκτες Επιτυχίας:

Τι σε τελευταία ανάλυση πρέπει να γνωρίζει ο μαθητής σε κάθε τάξη- αξιολογητέο σε κάθε τάξη

2. Δείκτες Επάρκειας:

Δείχνουν τι συγκεκριμένα αναμένεται να διδάξουμε το μαθητή, ούτως ώστε να είναι επαρκής π.χ. (= Ειδικός Στόχος ΑΠ/θεματικής περιοχής)

ΣΤΗΝ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗ ΤΗΣ ΠΕ/ΕΑΑ ΤΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΤΕΟ ΑΠΟΔΙΔΕΤΑΙ ΜΕΣΑ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΗΣ ΑΠΕΠ ΚΑΙ ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΤΗΣ ΣΧΟΛΙΚΗΣ ΜΟΝΑΔΑΣ (ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΜΑΘΗΜΑ)

ΤΟ ΤΙ ΑΝΑΜΕΝΕΤΑΙ ΝΑ ΔΙΔΑΧΘΕΙ ΣΕ ΚΑΘΕ ΜΑΘΗΣΙΑΚΟ ΕΠΙΠΕΔΟ ΑΝΑΛΥΕΤΑΙ ΕΝΔΕΛΕΧΩΣ ΣΕ ΚΑΘΕ ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΣΤΟΧΩΝ ΤΗΣ ΠΕ/ΕΑΑ (ΓΝΩΣΗ, ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ, ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ, ΣΤΑΣΕΙΣ, ΔΡΑΣΗ ΚΑΙ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗ)

Επεξήγηση και ανάλυση των στόχων του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ μέσω του προσδιορισμού :

1. Δεικτών επιτυχίας
2. Επιμέρους δεικτών επιτυχίας
3. Δεικτών επάρκειας
 - Αφορούν στα πέντε επίπεδα στόχων της ΠΕ
 - Αντανακλούν σε όλες τις θεματικές ενότητες του ΑΠ της ΠΕ/ΕΑΑ
 - Αναλύονται ειδικότερα, μέσω του τι θα διδαχθεί ο μαθητής σε κάθε θεματική ενότητα, στον οδηγό σπουδών του προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ
 - Συνδέονται με την ποικιλία του εκπαιδευτικού υλικού που έχει παραχθεί μέχρι τώρα στο συγκεκριμένο αντικείμενο (όχι ένα και μοναδικό εγχειρίδιο, αλλά ποικιλία μέσων και εκπαιδευτικών υλικών)
 - Βασίζονται στην ποικιλία και στην αξιοποίηση της ποικιλίας των μεθοδολογικών προσεγγίσεων και διδακτικών τεχνικών του αντικειμένου της ΠΕ/ΕΑΑ
4. «Γέφυρα» ανάμεσα στο Αναλυτικό Πρόγραμμα της ΠΕ/ΕΑΑ και του οδηγού εφαρμογής του προγράμματος σπουδών της ΠΕ/ΕΑΑ (συνεκτική διασύνδεση και καλύτερη επεξήγηση).
5. Μπορεί να ιδωθεί και ως βοήθημα για τη διατύπωση των στόχων της ΑΠΕΠ κάθε σχολείου, οι οποίοι στη συνέχεια θα εξετασθούν μέσα από τα επιδιωκόμενα των θεματικών περιοχών.

Πώς αναμένεται από τον εκπαιδευτικό να εφαρμόσει τους δείκτες επιτυχίας και επάρκειας της ΠΕ/ΕΑΑ

Η εφαρμογή του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ, ισχύει σε κάθε περίπτωση, όπως και τα προηγούμενα χρόνια. ΔΕΝ ΚΑΤΑΡΓΕΙΤΑΙ ΚΑΙ ΔΕΝ ΑΛΛΑΖΕΙ ΤΙΠΟΤΑ

- Οι δείκτες επιτυχίας χρησιμοποιούνται συμπληρωματικά σε σχέση με το πώς υλοποιείται το ΑΠ της ΠΕ/ΕΑΑ μέχρι τώρα:
 1. Καταρτισμό πολιτικής, ελέγχουμε αν οι στόχοι μας συμπεριλαμβάνουν στοιχεία από όλους τους δείκτες επιτυχίας (ως κλείδα).
 2. Κατά την επιλογή των διδακτέων για τους μαθητές από τις θεματικές περιοχές του ΑΠ για την επίτευξη των στόχων της ΑΠΕΠ, απλά σε μια στήλη δίπλα σημειώνουμε τον γενικό δείκτη επιτυχίας και επάρκειας που καλύπτεται

Λογική και ανάπτυξη του Αναλυτικού Προγράμματος της ΠΕ/ΕΑΑ

Φιλοσοφία και Σκοπός του ΑΠ της ΠΕ/ΕΑΑ

Διατύπωση Ζητήματος βάση
διερεύνησης στο ειδικό πλαίσιο του
κάθε σχολείου

- Ενεργός συμμετοχή των μαθητών
- Ενεργός συμμετοχή του συνόλου των εκπαιδευτικών
- Συναπόφαση για το τελικό ζήτημα διερεύνησης

Σκοπός Ζητήματος ΑΠΕΠ

- Ανάλυση ΑΠΕΠ σε στόχους για το μαθητή (γνώσεων, συνειδητοποίησης, στάσεων, δεξιοτήτων, δράσεων)
- Δράση και παρέμβαση στο σχολείο και την κοινότητα
- Θεματικές ενότητες

Δείκτες

- Επιμέρους δείκτες επιτυχίας με βάση τους στόχους,
- Δείκτες επάρκειας (τι θα διδαχθούν οι μαθητές)

Διαφοροποίηση-
Πορεία εργασίας κάθε τάξης

- Διαφοροποίηση μαθησιακών αποτελεσμάτων ανά επίπεδο με βάση τις θεματικές ενότητες, τους στόχους και τους δείκτες επιτυχίας
- Μεθοδολογία (Τεχνικές. Παιδαγωγικές προσεγγίσεις, δραστηριότητες , αξιοποίηση ποικίλου διδακτικού και παιδαγωγικού υλικού)

Αξιολόγηση

- Διαμορφωτική αξιολόγηση (τεχνικές, π.χ. ιδεοθύελλα, αναστοχαστικό ημερολόγιο, δημιουργικές δραστηριότητες (για μαθητή), ποιοτικοί δείκτες για αειφόρο σχολείο